

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Onderzoek naar borstkanker

2017

Bevolkingsonderzoek

Waarom is er een bevolkingsonderzoek?

Borstkanker komt vaak voor. Ongeveer 1 op de 8 vrouwen in Nederland krijgt in haar leven borstkanker. De meeste van deze vrouwen zijn ouder dan 50 jaar. We nodigen alle vrouwen vanaf 50 jaar uit. Tot het jaar waarin vrouwen 76 worden, krijgen ze elke 2 jaar een uitnodiging om zich gratis te laten onderzoeken. Ieder jaar laten ongeveer 1 miljoen vrouwen zich onderzoeken. Door het bevolkingsonderzoek overlijden er elk jaar ongeveer 850 vrouwen minder aan borstkanker.

Met het bevolkingsonderzoek kan eerder worden ontdekt of iemand borstkanker heeft. Het onderzoek bestaat uit het maken van röntgenfoto's van uw borsten. Op dit moment is het maken van röntgenfoto's voor het bevolkingsonderzoek de beste methode om borstkanker te ontdekken. Hierop zijn afwijkingen te zien die bijvoorbeeld nog niet te voelen zijn en nog geen klachten geven.

Van iedere 1.000 vrouwen van vijftig jaar overlijden er 40 in de loop van hun leven aan borstkanker. Als vrouwen vanaf vijftig jaar regelmatig deelnemen aan het bevolkingsonderzoek borstkanker, wordt de kans op overlijden aan borstkanker gehalveerd.

Hoe ontstaat borstkanker?

Borstkanker is een kwaadaardig gezwel in de borst. Na een tijd kan het uitbreiden naar andere plekken en organen in het lichaam. Borstkanker kan langzaam, maar ook snel groeien. Het is niet goed bekend hoe borstkanker ontstaat. Maar we weten wel dat borstkanker vaker wordt gevonden bij vrouwen die ouder zijn dan 50 jaar.

Voor- en nadelen van het bevolkingsonderzoek

Met het bevolkingsonderzoek kan borstkanker vroeg worden ontdekt. Zelfs voordat u klachten krijgt of de borstkanker zelf kan voelen of zien. Er is dan een grotere kans dat de behandeling succes heeft. Dat is een belangrijk

voordeel van het bevolkingsonderzoek. Borstkanker wordt bijna altijd behandeld. Bij ongeveer 1 op de 10 vrouwen bij wie door het bevolkingsonderzoek borstkanker is gevonden, groeit borstkanker zo langzaam dat zij er tijdens haar leven geen last van zou hebben gehad. Een behandeling was dan niet nodig geweest. Dat is een nadeel van het bevolkingsonderzoek.

Belangrijk! U beslist zelf of u zich wel of niet wilt laten onderzoeken. De informatie uit deze folder kunt u gebruiken om een keuze te maken. Kijk ook op www.bevolkingsonderzoekborstkanker.nl voor meer informatie over de kans op het krijgen van borstkanker, het onderzoek en de voordelen en nadelen van het bevolkingsonderzoek. Ook vindt u hier een overzicht van feiten en fabels over het bevolkingsonderzoek.

Hoe gaat het onderzoek?

U gaat naar een onderzoekscentrum bij u in de buurt. Als u daar komt, meldt u zich aan de balie. Als u aan de beurt bent, vraagt de laborant u naar de kleedkamer te gaan. U kleedt zich van boven uit. Daarna gaat u naar de onderzoeksruimte. Een gespecialiseerde laborant doet het onderzoek.

De laborant maakt röntgenfoto's van uw borsten. Zij of hij legt uw borst op een plaat en drukt de borst samen met een andere plaat. Dit is nodig om een goede röntgenfoto te maken. Het samendrukken kan pijnlijk zijn, maar is niet schadelijk voor uw borst. Het samendrukken kan ook de huid wat kneuzen of een blauwe plek veroorzaken. Als het te veel pijn doet, zeg dit tegen de laborant. De laborant maakt 2 röntgenfoto's van elke borst. Het maken van de röntgenfoto's duurt ongeveer 5 minuten.

Na het onderzoek kleedt u zich weer aan. U gaat weer in de wachtkamer zitten. De laborant komt vertellen of de

röntgenfoto's zijn gelukt. Soms moet u extra röntgenfoto's laten maken in het onderzoekscentrum. Het totale bezoek aan het onderzoekscentrum duurt ongeveer 20 minuten. Wilt u zien hoe het onderzoek gaat? Kijk dan naar het animatiefilmpje op www.bevolkingsonderzoekborstkanker.nl.

Een afspraak maken

In de uitnodigingsbrief van uw screeningsorganisatie staan meestal een datum en tijd waarop u kunt komen. Zo niet, dan staat in de uitnodigingsbrief hoe u een afspraak kunt maken. Kunt u niet op de geplande datum? U kunt telefonisch of via de website een andere afspraak maken. Het telefoonnummer en de naam van de website staan in de uitnodigingsbrief.

Vrouwen met een borstprothese kunnen meedoen. Afhankelijk van de plaats en afmeting van de prothese, kan een deel van het borstweefsel niet goed te zien zijn op de foto; dit deel van het borstweefsel is dan niet te beoordelen.

Ook vrouwen met een S-ICD, ICD, pacemaker, hartritme monitor, port-a-cath of PICC kunnen meedoen aan het bevolkingsonderzoek. Wel vragen we aan vrouwen met een S-ICD om hiervoor een afspraak te maken in een ziekenhuis met S-ICD specialisatie.

Wanneer hoeft u niet mee te doen?

Als u klachten aan uw borsten heeft waarvoor u wordt behandeld door een specialist, hoeft u niet mee te doen. U kunt dat bespreken met uw specialist. Ook als u om andere redenen twijfelt over deelname aan het bevolkingsonderzoek, vraag dan uw specialist of huisarts of het nodig is om mee te doen aan het bevolkingsonderzoek. Hoeft u niet mee te doen of wilt u niet meedoen? Graag dan het afmeldformulier op de achterkant van de uitnodigingsbrief invullen en opsturen.

Wie bekijkt de röntgenfoto's?

Twee radiologen bekijken onafhankelijk van elkaar de röntgenfoto's. Zij zijn gespecialiseerd in het beoordelen van röntgenfoto's van de borsten. Ze zoeken naar verdachte afwijkingen die borstkanker kunnen zijn. Als u al eerder heeft meegedaan aan het onderzoek, vergelijken zij de nieuwe röntgenfoto's met de oude röntgenfoto's.

Het onderzoek is vooral nuttig als u iedere keer meedoet. We vergelijken dan de nieuwe röntgenfoto's met de vorige om te kijken of deze verschillen. Daardoor kan borstkanker eerder worden ontdekt.

Hoe krijgt u de uitslag?

U krijgt binnen 10 werkdagen een brief met de uitslag. Als er nader onderzoek nodig is of een afwijking is gezien, neemt ook uw huisarts contact met u op.

Wat kan de uitslag zijn?

Geen afwijking

Er is geen verdachte afwijking gevonden op de röntgenfoto's. Van elke 1.000 vrouwen krijgen 975 vrouwen deze uitslag.

De uitslag geeft geen volledige zekerheid dat u geen borstkanker heeft. In het bevolkingsonderzoek worden niet alle afwijkingen gevonden. 7 van de 10 gevallen van borstkanker worden ontdekt. U kunt ook borstkanker krijgen tussen twee onderzoeksrondes in. Het blijft daarom belangrijk om bij veranderingen in uw borsten naar uw huisarts te gaan. Doe dit ook als u net naar het bevolkingsonderzoek bent geweest.

Ga altijd direct naar uw huisarts in de volgende gevallen:

- als u een knobbeltje in uw borst voelt.
- als u een deukje of kuiltje in de huid van uw borst heeft.
- als de huid van uw borst op een plek dikker is dan normaal.
- als er bloed uit uw tepel komt.
- als uw tepel verandert.
- als uw borst anders aanvoelt.

Te weinig informatie op de foto's

De röntgenfoto's geven niet voldoende informatie om tot een goede beoordeling te komen. Er is nog geen reden tot ongerustheid. Er is meer onderzoek nodig in het ziekenhuis, zoals extra foto's of een echo, om een uitslag te kunnen geven. U kunt met uw huisarts bespreken naar welk ziekenhuis u gaat.

Een afwijking

Er is een afwijking gezien op de röntgenfoto's. Als u deze uitslag hebt, wordt u doorverwezen naar het ziekenhuis voor verder onderzoek. U kunt met uw huisarts bespreken naar welk ziekenhuis u gaat.

Van elke 1.000 vrouwen worden 25 vrouwen doorverwezen naar het ziekenhuis, vanwege te weinig informatie op de foto's of een afwijking. Hiervan blijken ongeveer 7 vrouwen borstkanker te hebben.

Kosten

Meedoen aan het bevolkingsonderzoek is gratis. Het vervolgonderzoek in het ziekenhuis maakt geen deel uit van het bevolkingsonderzoek. De kosten van het vervolgonderzoek vallen onder uw zorgverzekering. Het kan zijn dat u de kosten of een deel ervan zelf moet betalen. Dit hangt ervan af hoe hoog uw eigen risico is en hoeveel u hiervan heeft gebruikt. Neem voor vragen hierover contact op met uw zorgverzekeraar.

Gegevens voor het bevolkingsonderzoek

Om u uit te kunnen nodigen, hebben we uw gegevens nodig. We hebben hiervoor uw naam, adres en geboortedatum van de gemeente gekregen. Bij een verdachte afwijking of als meer informatie nodig is voor een goede beoordeling, informeren we uw huisarts. Schrijf daarom op de achterkant van de uitnodigingsbrief de gegevens van uw huisarts. Wilt u niet dat uw eigen huisarts de uitslag ontvangt? Neem dan contact op met de screeningsorganisatie.

Wat doen we met de resultaten van het onderzoek?

We houden ons aan de wet voor de bescherming van uw privacy. We gebruiken gegevens om het onderzoek naar borstkanker steeds te verbeteren. Hiervoor wisselen we gegevens uit met zorg- en onderzoeksinstellingen. Uw privacy wordt hierbij optimaal beschermd. Op de website vindt u hier meer informatie over.

Bent u het er niet mee eens dat wij de gegevens of resultaten van uw onderzoek delen met anderen? Dan kunt u bezwaar maken. Kijk op de website hoe u dat kunt doen. U kunt via de website en bij de screeningsorganisatie een formulier opvragen.

Waar kunt u terecht met klachten, tips of vragen?

Hebt u vragen over uw gezondheid? Ga dan naar uw huisarts.

Het RIVM geeft namens de overheid opdracht aan de 5 regionale screeningsorganisaties om het bevolkingsonderzoek borstkanker te organiseren. Hebt u klachten, tips of vragen over het onderzoek? Neem dan contact op met de screeningsorganisatie in uw regio. U kunt hiervoor ook in het onderzoekscentrum een formulier krijgen. De screeningsorganisaties beschikken over een klachtenprocedure.

Voor contactgegevens en informatie:
www.bevolkingsonderzoekborstkanker.nl
Via deze website vindt u het telefoonnummer en
het adres van de screeningsorganisatie in uw regio.
Er staat ook meer informatie over dit
bevolkingsonderzoek.

U kunt deze informatie lezen in het Engels /
Turks / Arabisch op:
This information is available in English at:
Bu bilgiyi Türkçe olarak şu internet sitesinde
okuyabilirsiniz:

يمكنكم قراءة هذه المعلومات باللغة العربية على الموقع:
www.bevolkingsonderzoekborstkanker.nl

U herkent de bevolkingsonderzoeken aan dit logo:
bevolkingsonderzoek

Dit is een publicatie van:
**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**
Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

*Aan de inhoud van deze folder is veel aandacht besteed.
U kunt er geen rechten aan ontleen.*

januari 2017

RIVM. *De zorg voor morgen begint vandaag*